
Stanovisko

**Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR
k materiálům na 164. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR
dne 12. dubna 2022 od 10,00 hodin na Úřadu vlády ČR**

Ad 1. 1 Aktuální situace na Ukrajině a její dopady na ČR

V úvodu chce KZPS ČR poděkovat vládě ČR a jednotlivým ministrům za operativní a věcná jednání na MPO, MPSV na bázi PT RHSD ČR pro hospodářskou politiku a dalších ad hoc fór a jednání, kterých se účastníme.

Bezpečnostní situace v Evropě, ale i v celém světě se za posledních několik týdnů zásadně změnila. Kromě obranyschopnosti Evropské unie a jednotlivých členských zemí je třeba zaměřit se také na potravinovou a energetickou bezpečnost. Válečný konflikt na Ukrajině se již nyní projevil a bude dále projevovat extrémním růstem cen některých zemědělských komodit, a především enormním růstem cen zemědělských vstupů, jako jsou hnojiva, paliva, energie, krmiva aj. To bude nevyhnutelně znamenat výpadek produkce či nárůst její ceny, zejména pokud budeme závislí na dovozech. Jako produkční zemědělci, kteří zajišťují většinu surovin pro výrobu potravin v této zemi, vidíme jako svoji povinnost varovat zavčas před hrozícím výrazným zdražením potravin a ohrožení potravinové bezpečnosti České republiky, potažmo celé Evropy.

Vyzýváme proto politiky na území ČR i EU, aby v této zcela mimořádné situaci zásadně přehodnotili otázku potravinové bezpečnosti ČR a vytvořili strategii pro zásobování obyvatel s cílem zmírnění aktuálních i budoucích cenových výkyvů.

Ve chvíli, kdy je zcela zásadně ohrožena faktická i cenová dostupnost potravin a energií pro všechny obyvatele Evropy i světa, je nutné minimálně:

1. Odložit účinnost reformy Společné zemědělské politiky do doby, než pominou nejdrastičtější dopady koronavirové pandemie a ukrajinsko-ruského konfliktu na dodavatelské řetězce, nárůst cen energií, pohonných hmot, hnojiv, základních zemědělských komodit a potravin.
2. V mezičase přehodnotit Národní strategický plán a rámcové nastavení reformy Společné zemědělské politiky pro roky 2023-2027, zejména v těchto parametrech: - Umožnit členským státům navýšit maximální možnou alokaci na tzv. vázané platby z nyníjších 15 na 20 % s cílem podpořit produkci komodit, jako jsou ovoce, zelenina, mléko, maso a další.
 - Pozastavit či přehodnotit účinnost některých požadavků základní podmíněnosti, které jsou výrazně ambicióznější než v současném období.
 - Zemědělce je třeba podpořit v udržitelné produkci, nikoliv je od produkce odrazovat.

- Přehodnotit nastavení tzv. ekoschémat a nastavit je způsobem, který zajistí, že ekoschéματα budou pro zemědělce dosažitelná a zároveň nebudou administrativně náročná či jinak demotivující.
 - Nevyžadovat po zemědělci, aby od roku 2023 uváděli ornou půdu do klidu bez produkce.
3. Neznevýchodňovat produkční zemědělce. Je nezbytné v současné situaci nastavit redistributivní platbu ve Strategickém plánu tak, aby odpovídala struktuře našeho zemědělství a nastavení v okolních zemích. Průměr redistributivní platby v EU je 13 %. Není možné v době ohrožení potravinové soběstačnosti navrhnout pro ČR 23 %.
 4. Zemědělské podpory směřovat ke skutečným aktivním zemědělcům s přiměřenou zemědělskou produkcí z obhospodařovaných hektarů.
 5. Zařadit zemědělství (včetně navazujících sektorů, jako je krmivářství nebo semenářství) a potravinářství do kritické infrastruktury státu tak, aby bylo umožněno jejich zásobování v případě dalšího prohloubení krize a zavedení regulace dodávek především plynu a nafty.
 6. Zvážit nastavení parametrů jednotlivých cílů „Zelené dohody“ s přihlédnutím k aktuální situaci. Zmírnit nebo odsunout především ty cíle, které výrazným způsobem sníží produkci potravin a mají potenciál zvýšit závislosti na dovozu ruské ropy a plynu.
 7. Využít zemědělství pro snížení závislosti na dovozu ruské ropy a plynu. Velký potenciál mají v tomto směru bioplynové stanice, které logicky navazují na zemědělské provozy a vyrábí buď obnovitelnou elektřinu a teplo, nebo po vyčištění biometan, který nahrazuje zemní plyn. Další možnou úsporou elektrické energie je instalace fotovoltaických elektráren na střechách zemědělských budov. Významným způsobem lze snížit dovoz ruské ropy navýšením přimíchávání biopaliv do nafty a benzínu.
 8. Připravit strategii zásobování obyvatel cenově dostupnými potravinami. K tomu je zapotřebí aktivovat na unijní i národní úrovni nástroje pro sledování trhu se zemědělskými komoditami tak, aby všechny členské státy měly přehled o aktuálních zásobách. V současné době hrozí, že se zemědělské komodity na potraviny a krmiva velmi rychle prodají do třetích zemí a bude jich pro evropské občany nedostatek. Je proto co nejrychleji třeba zavést evidenci bilance jednotlivých komodit v České republice a pokusit se navýšit rezervní zásoby v rámci Správy státních hmotných rezerv nebo intervenčního nákupu. Na úrovni EU je třeba zvážit celoevropskou regulaci dříve, než si různá omezení nevyhnutelně zavedou jednotlivé členské země.
 9. Přistoupit k regulaci nadnárodních obchodních řetězců. Je třeba co nejrychleji zavést výraznější omezení nekalých praktik obchodních řetězců s cílem nastavit pro všechny obchodní partnery přijatelné obchodní přírážky, které budou spravedlivě rozdělené do celé výrobní vertikály potravin. Není možné, aby kvůli nepřiměřeným obchodním přírážkám byli zákazníci nuceni platit za potraviny nedostupné ceny a zároveň zemědělci a potravináři neměli jistotu udržení výroby potravin s alespoň minimální rentabilitou.
 10. Zajistit srovnatelnost národních opatření proti zvyšování cen energií a pohonných hmot v rámci Evropské unie. V této souvislosti je nezbytné navýšit ze státního rozpočtu mimořádnou podporu z EU z krizové rezervy, která byla schválena ve výši 270 mil. Kč o dalších 540 mil. Kč, jak umožňují schválená pravidla a jak bude realizovat většina členských zemí EU. Plně využít kompenzaci zvýšených nákladů na energie a pohonné hmoty pro české zemědělce a potravináře na základě Sdělení Komise EU z 23. 3. 2022 – č. 1890.

Ad 1.2 Zpráva o stavu přípravy a realizace Národního plánu obnovy, Modernizačního fondu a Fondu pro spravedlivou transformaci

Již na jednání PT RHSD ČR pro hospodářskou politiku dne 4. dubna 2022 zástupci KZPS ČR konstatovali, že se jedná o kvalitní hodnotící materiál pokrývající široké spektrum komponent.

Na druhé straně je třeba říci, že materiálu chybí aktuálnost ve smyslu války na Ukrajině a jejich dopadů zejména na ekonomiku ČR. Z tohoto důvodu žádáme o aktualizaci Národního plánu obnovy, Modernizačního fondu a Fondu spravedlivé transformace. Proto jsme na konec našeho Stanoviska zpracovali „Stanovisko k dopravě a energetice“.

Dále bychom rádi upozornili na problémy uváděné v části „Rizika spojená s lidskými zdroji“ na str. 6 - *„Problém spočívá také ve skutečnosti, že zaměstnanci se zkušeností z operačních programů kofinancovaných EU, jsou obvykle ze 100 % své služební doby přiřazeni na agendu daného operačního programu a nemohou se tedy zapojit do implementace NPO, aniž by ohrozili užitelnost nákladů z programů, z nichž jsou hrazeni.“* Tuto záležitost též akcentoval ministr pro místní rozvoj PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D., na jednání Rady pro fondy Evropské unie dne 1. dubna 2022 s tím, že je to záležitost a zodpovědnost každého ministerstva, jak tuto záležitost vyřeší.

KZPS ČR požaduje:

- **po jednotlivých ministerstvech zpracování variantního návrhu řešení lidských zdrojů pro implementaci NPO, který pokryje všechna zainteresovaná ministerstva / řídicí orgány**
- **zpracování konkrétních úkolů s konkrétní odpovědností a termíny splnění dle jednotlivých navržených komponentech.**

Ad 1.3 Příprava předsednictví ČR v Radě EU

Domníváme se, že ČR musí nově identifikovat vlastní prioritní témata – národní priority CZ PŘES. V současné době patří mezi předběžně určené prioritní oblasti:

- **Bezpečnost a odolnost** (posílení bezpečnostní infrastruktury a kapacity; kybernetická bezpečnost; aktivity humanitárního rozvoje, spolupráce se třetími zeměmi);
- **Prosperita a udržitelnost** (energetická nezávislost, rozvoj obnovitelné energie, klimatické závazky, hospodářské oživení vnitřního trhu, digitální transformace a konkurenceschopnost);
- **Demokracie a hodnoty** (ochrana lidských práv, svoboda projevu a médií, ochrana právního a institucionálního prostředí, Konference o budoucnosti Evropy).

Půjde jednak o první prioritu „Bezpečnost a odolnost“ do které je bezpodmínečně nutno promítnout válečný stav na Ukrajině a jeho stávající vliv, očekávané dopady, ale i predikce možných nepříznivých scénářů.

Obdobně to bude platit i pro druhý prioritní bod „Prosperita a udržitelnost“ kam je nutno promítnout aktuální stav a perspektivy řešení zejména - energetická nezávislost, rozvoj obnovitelné energie apod.

Závěry:

KZPS ČR zdůrazňuje surovinovou a potravinovou soběstačnost ČR, na což jsme poukazovali nesčetně krát v minulých letech na všech úrovních tripartity a dalších fórech a jednáních.

KZPS ČR žádá o změnu prioritních oblastí, resp. jejich obsahu a promítnout i do programu předsednického tria (FR-VZU-SE).

Ad 1.4 Změna ve vedení Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody ČR pro kulturní otázky

Za KZPS ČR – podporujeme změnu ve vedení PT, jedná se o viceprezidenta KZPS ČR a prezidenta UZS ČR Ing. Jiřího Horeckého Ph. D., MBA.

Ad 1.5 Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2021

Jedná se zprávy z realizovaných aktivit sociálního dialogu dle §320a, a) a opatření dle (§ 320a, písm. b), které realizovali sociální partneři včetně KZPS ČR.

KZPS ČR realizovala své aktivity dle předchozího schválení vládou a MPSV s příslušnými Metodikami, Metodickými postupy a souvisejícími.

K situaci v energetice a dopravě:

Doprava

Jednán se o záležitost, která KZPS ČR / SPS velmi trápí a která se často opakuje. Dlouhou dobu se vyjadřujeme k rozpočtům SFDI a situace je podobná. Je nám sdělováno „neberte ten výhled vážně“. Toto je špatně pro sektor, pro stavebnictví, pro predikci vývoje. Je třeba vytvořit stabilní prostředí pro dlouhodobé financování dopravní infrastruktury, která je financována z různých zdrojů. Nicméně je zde velká položka, a to příspěvek státu, státního rozpočtu a je to značné nebezpečí, že dojde k nějakým politickým rozhodnutím, která mohou vycházet z různé situace, a může být rozhodnuto, že prioritou pro vládu je něco jiného a místo

55 mld. Kč, které do dopravní infrastruktury jdou ze státního rozpočtu, zbude 20 až 30 mld. Kč a jsme opět tam, kde jsme byli. Proto zdůrazňujeme, že jde o vytvoření stabilního a předvídatelného financování a rámce pro investiční výstavbu alespoň střednědobého, tříletého.

Další záležitost, která negativně ovlivňuje výstavbu dálnic, jsou rychlé legislativní změny, to se týká např. výstavby dálnic D1 a D49 z pohledu ukončení výjimky z EU EIA, kdy tehdejším panem ministrem bylo uloženo opětovně projednat varianty řešení včetně rychlé legislativní změny zákona o EIA. Společnými silami se podařilo zachránit dvě stavby D1 0136 Říkovice – Přerov a D49 Hulín – Fryšták před tím, než padla EIA v listopadu loňského roku, za což děkujeme. Situaci u zmíněných dvou staveb, které dlouhodobě sledujeme z důvodu jejich významnosti. Informace ke stavu přípravy obou těchto staveb:

D49 4901

- *Stavební povolení bylo napadeno ekology žalobou u Městského soudu v Praze.*
- *Přes dosavadní rozhodnutí, která byla vždy ku prospěchu stavby, existují obavy z ev. předběžného opatření, případně z rychlého negativního rozhodnutí soudu.*
- *Stavba se rozjíždí, doposud však není podepsán Dodatek s ke smlouvě s dodavateli (snad bude během 14 dnů).*
- *Je evidentní snaha o provedení co největšího rozsahu přípravných prací (argument v případě snahy o zastavení stavby)*

D1 0136

- *Děti Země podaly kasační stížnost na Nejvyšší soud.*
- *Mimo to se do stavby neznámo proč zaangažovalo MMR a v rámci prověřování závazných stanovisek pro Rozkladovou komisi zrušilo svým rozhodnutím závazné stanovisko Olomouckého kraje k povolení stavby.*
- *Zatím není dořešeno, jak na tento a překvapivý atak nového vedení MMR reagovat (doposud se MMR nikdy k tomu nevyjadřovalo a bylo to řešeno v rámci MD).*

Obavy z napadení tradičními stranami pokračují a stále obě stavby včetně Pražského okruhu, který byl také ve své době komunikován na dopravní tripartitě jako prioritní stavba pro řešení zlepšení dostupnosti obyvatel, nejsou v dobré situaci. V souvislosti se stavbou D1 0136 zmiňujeme především skutečnost, že se ještě nikdy nestalo, aby MMR nějakým způsobem do tohoto vstupovalo, přičemž nevstupuje podle našich informací úplně pozitivně. Považujeme za žádoucí s MMR nějakým způsobem komunikovat a jednat v rámci možností.

Dále KZPS ČR upozorňuje na jedno významné riziko, které v současné době vyhodnocujeme. Není to jen nárůst cen pohonných hmot a energií, ale je to nedostatek materiálu a opět extrémní nárůst cen hlavních komodit jako je ocel, hliník, dřevo. Už je nelze v podstatě ani koupit. Vyvíjíme z naší strany stále tlak na SFDI i na investiční dotace, protože situace je opravdu velmi vážná. U oceli vzrostla cena za 14 dní o 30 %. Situaci budeme nadále analyzovat. Předpokládáme další nárůst ceny, která se týká bytostně silniční dopravní infrastruktury. Nechceme tímto vyvolávat špatná očekávání, nicméně tento problém existuje a je třeba jej neprodleně řešit. **Navrhli jsme na jednání PT RHSD ČR pro dopravu a dopravní infrastrukturu dne 8. března 2022 vytvořit pracovní skupinu k metodice, jak se tato situace bude řešit.**

MMR ve spolupráci s ÚOHS vydalo společné prohlášení k problematice nárůstu cen stavebních materiálů ve veřejných zakázkách v souvislosti s dopady v loňském roce díky Covidu19, globální krizi apod. V podstatě tato situace pokračuje a akceleruje. Je zde tedy

obecná deklarace státu o tom, že lze navyšovat ceny díky objektivizaci dopadu růstu cen vstupu bez jakékoliv trestné oblasti atd. KZPS ČR ale upozorňuje, že tato situace s nárůstem cen loňským rokem nekončí. V loňském roce ceny ve stavebnictví vzrostly díky globálním vlivům o 15 %. Vyjadřujeme proto obavu, že uvedená situace bude pokračovat dál díky jiným vlivům a bude zde velmi dlouhou dobu. **Je tedy potřeba pokračovat v práci na detailním rozpracování společného stanoviska MMR a ÚOHS, neb je to první dokument, kde se tyto dvě organizace, které v mnohých situacích jdou proti sobě, shodly a přijaly shodné stanovisko.**

KZPS ČR / SPS každý měsíc sledujeme změny (tj. nárůst i pokles) vybraných, cca 100 základních položek ze stavebnictví. Společné stanovisko MMR a ÚOHS je pouze doporučením, vždy závisí na dohodě a na možnostech investora, ať již z hlediska rozpočtu, tak i z hlediska dalších omezení směrem například k evropským penězům.

Energetika

Evropa je ze 70% závislá na fosilních zdrojích, v ČR je závislost vyšší 73 %. Vláda oznámila, že změní stávající stav, kdy 40 % plynu, 28% ropy a 49% uhlí je dnes v Evropě z Ruska. V ČR je závislost na plynu z Ruska 100 %, u ropy je to přes 50 % a u uhlí je situace jiná, 75 % uhlí dovážíme z Polska, které hodně dováží z Ruska a výpadek ruských dodávek bude nejspíš řešit omezením exportu i k nám.

KZPS ČR vítá tento záměr vlády ČR oznámený premiérem v tuto sobotu a žádá, aby strategický záměr byl projednán se sociálními partnery a nabízí své odborníky do pracovních a konzultačních týmů k realizaci této strategie.

Závěry a doporučení vládě ČR

KZPS ČR a ZSDNP navrhuje tyto problémy k řešení:

- 1) Udržet v provozu spolehlivé uhelné zdroje do stávajících platných limitů těžby.
- 2) Vypsát tendr nejen na dostavbu Dukovan, ale i Temelína.
- 3) Rozhodnout o lokalitě pro jaderné úložiště a zahájit přípravné a inženýrské práce.
- 4) Vybudovat dostatečné množství zásobníků na plyn pod kontrolou české vlády a napojit je na terminály LNG v Německu a Polsku a současně zajistit ve spolupráci s EU a sousedními dodávky LNG pro ČR; cílem je, aby plyn nebyl v ČR dražší než v sousedních zemích.
- 5) Dovoz uhlí po 1. červnu 2020 - po ukončení importu z Ruska do Polska – ročně ČR potřebuje 4,5 mil tun, zajistit dodávky do ČR jak koksovatelného uhlí, tak uhlí pro elektrárny a výrobu tepla.
- 6) U elektrické energie řešit:
 - a. regulované složky ceny energie, které rostou vinou “zelené politiky” - vysoké IRR pro OZE.
 - b. drahá distribuce EE - 36% ceny elektřiny – ověřit, zda jedná v zájmu smyslu regulace ERÚ – vysoké IRR v distribuci.

- 7) Cena 48% silové energie roste vinou povolenek a vysoké ceny plynu z důvodu, že evropský trh s plynem i s elektřinou má své problémy a nyní za plyn místo 15 €/MWh, před rokem, platíme 110 €/MWh. V elektřině má ČR v paritě kupní síly jednu z nejdražších elektřin v EU, a to podvazuje konkurenceschopnost a sociální soudržnost v ČR.

Jako prioritní KZPS ČR požaduje po vládě ČR vytvoření a svolání Pracovní skupiny pro řešení energetické krize, Rady pro státní surovinovou a energetickou politiku a dalších relevantních odborných orgánů, navrhnout řešení:

- i. **Reformulování cílů Green Deal**
- ii. **Přepracování Státní surovinové politiky**
..
- iii. **Zpracování pětiletého plánu odklonu od fosilních paliv z Ruska**
- iv. **Vypracování nové Státní energetické koncepce do roku 2050**

Konkrétní návrh: Dále v rámci stanovení jasných pravidel, která budou platit okamžitě a budou mít i časový přesah do budoucnosti navrhuje:

- **„Tepelné čerpadlo do každé rodiny“** 😊 a do dvou let! Jde o nahrazení „kotlíkových dotací“ novou dotací na nákup a instalaci tepelného čerpadla. Samozřejmě si jsme vědomi limitů, že ne všude a vždy to bude možné, K tomuto účelu je možno a nutno využít prostředků z NPO. V současné době je připojeno asi 2,6 mil. domácností na plyn (s podporou státu a dotačními tituly). Dodávky plynu jsou ale v ohrožení a „možná již brzy“. Zásoba plynu je na necelý měsíc. Řešíme fotovoltaiku atd., to má určitě smysl, to ale celkový nedostatek plynu do budoucna nevyřeší. Úsporou plynu v domácnostech by se vytvořila rezerva pro „průmysl“ a teplárny. Máme současně obavu, aby se, tak jak se předpokládá, podařilo naplnit zásobníky plynu do příští zimní sezony na 80 %. Proto je potřeba upozornit na skutečnost, že „zimní topné období“ trvá i po 31.12.2024. To je termín, do kterého byla nově posunuta platnost možnosti používání kotlů na tuhá paliva. Naše domácnosti musí mít jasnou představu a časový prostor (finanční prostor) k přechodu na jiný typ vytápění.

Ad 2.2 Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027

V souvislosti s odesláním návrhu Strategického plánu společné zemědělské politiky ČR pro období 2023+ do schvalovací procedury k rukám Evropské komise, aniž by však byly řádně projednány a vypořádány připomínky významných zemědělských organizací, jako např. Zemědělský svaz ČR nebo Agrární komora ČR uplatňuje KZPS ČR následující připomínky

k předmětnému materiálu požaduje jejich zohlednění při finalizaci, v návaznosti na přijetí připomínek ze strany EK.

1. Vyjadřujeme zásadní nesouhlas s alokací re distributivní platby na úrovni 23 % z celkového rozpočtu přímých plateb. Koncept nediverzifikované sazby na všechny hektary do 150 ha je pro nás přijatelný, pokud by došlo ke snížení celkové alokace na re distributivní platbu na úroveň 10-12%. Další alternativou je pak zachování rozpočtu na úrovni 23 %, avšak výplata na prvních 480-500 ha.
2. Vyjadřujeme nesouhlas s avizovaným úmyslem zavedení nadstavbové části tzv. Eko schémat, což povede k dalšímu znesnadnění efektivního zemědělského hospodaření a prohloubí marginalizaci ekonomických aktivit zemědělců, a snížení potenciálu produkce potravin, které by měly být v současné turbulentní době cen energií, materiálů a potravin prioritou každé zodpovědné vlády.
3. K DZES 4 (návaznost na eko schémata) – vzhledem k tomu, že odmítáme nadstavbový princip Eko schémat, požadujeme, aby MŽP našlo ve své kapitole, případně ve svých podpůrných programech (ČR či EU) dostatečné zdroje pro opatření rozšířených ochranných pásů, navrhlo oblasti zájmu k implementaci a financovalo takové opatření samo.
4. K DZES 5 (eroze) – Je pro nás nepřijatelné, aby se v rámci standardu DZES rozšiřovala výměra ploch erozně ohrožených. Dle našich odhadů by tak míra erozní ohroženosti vzrostla z 25% orné půdy na 45-50 % o.p., což by mělo fatální důsledky na možnost hospodaření v řadě regionů ČR a významně by to omezilo ekonomické aktivity značné části zemědělských subjektů.
5. K DZES 7 – Poněkud nepromyšlená a technicky obtížně proveditelná se jeví podmínka maximální velikosti honu na plochách SEO do 10 ha. Nejenže velikost honu nemá přímou souvislost s rotací plodin jako principem, ale navíc tato podmínka významně ztíží obdělávání polí, neúměrně zatíží půdu nadbytečnými pojezdy a způsobí zhutnění půdy na pojezdových trasách.
6. V kontextu předchozích připomínek k standardům DZES dále vyjadřujeme znepokojení (nad rámec představených změn MZe) ohledně zavedení DZES 8 – a to právě zejména i v kontextu nových návrhů. Dospěli jsme k názoru, zavedení DZES 8 v současné složité situaci nárůstu výdajů občanů ČR a EU jako celku povede k masivnímu zdražení potravin nad rámec již současných jasných indikací. Chápeme, že „Zelená dohoda“ (resp. F2F) k tomuto cíli směřuje, avšak je nyní také prostor pro přehodnocení řady principů, které v době tvorby dokumentu nebyly zvažovány.

V Praze dne 12. dubna 2022

Jan Wiesner
prezident